

▶ AUTOR SERIJALA 'ISPOD POVRŠINE' I EMISIJE O DRAGANU ČOVIĆU BORIS BREZO RANIJE JE NAPRAVIO GLEDANE EMISIJE O MILORADU DODIKU I OSMANU MEHMEDAGIĆU

Tekst **BORIS PAVELIĆ** Fotografije **PIXSELL**

Nacional je proteklog tjedna doznao da je N1 BiH, bosanskohercegovačka podružnica jedne od najvjerodostojnijih televizija u regiji, prvi put u svojoj povijesti podlegao autocenzuri: bosanskohercegovačka redakcija N1 u rujnu je "bunkerirala" svoju već snimljenu istraživačku emisiju o predsjedniku HDZ-a BiH Draganu Čoviću. Riječ je, bez ikakve sumnje, o uređivačkom propustu kakav se na N1 BiH ne pamti, a koji biva još i težim kada se zna da je, s cenzurom emisije o Čoviću, ukinut i cijeli dotad vrlo uspješan istraživački serijal "Ispod površine", u sklopu kojega je spomenuta emisija i snimljena, i to usprkos činjenici da su prethodne emisije tog serijala - o Miloradu Dodiku ili smijenjenom direktoru Obavještajno-sigurnosne agencije BiH Osmanu Mehmedagiću, na primjer - doživjele visoku gledanost i pohvale kako gledateljstva tako i uredništva i uprave N1 BiH.

NAKON ŠTO JE GLAVNI UREDNIK NACIONALA Berislav Jeličić u kolovožu dao izjavu

bosanskohercegovačkoj redakciji N1 televizije za emisiju o Draganu Čoviću, Nacional je želio doznati zašto taj rad nije objavljen ni tri mjeseca nakon predviđenog emitiranja u rujnu. Autor serijala i emisije Boris Brezo potvrdio je Nacionalu da je emisija snimljena, ali nije emitirana, no odbio je iznijeti detaljnosti slučaja. Nacional je zato proteklog tjedna razgovarao s više izvora s televizije N1 BiH, koji su željeli ostati anonimni, ali i s ostalim sugovornicima u toj nikad objavljenj emisiji. Riječ je, doznali smo, o emisiji u kojoj je autor, na temelju dostupnih sudskih i službenih dokumenata i izjava relevantnih sugovornika - političara, novinara i politologa - istražio i analizirao pravosudne, političke i moralne kontroverze te političku moć predsjednika HDZ-a BiH i Hrvatskoga narodnog sabora Dragana Čovića, najmoćnijeg hrvatskog političara u BiH te jednog od najmoćnijih političara u susjednoj zemlji.

▶ **AMIR ZUKIĆ**, GLAVNI UREDNIK N1 BIH, ISTIČE DA ZBOG PROVJERENIH INFORMACIJA N1 BIH GODINAMA U BIH IMA STATUS MEDIJA KOJEM PUBLIKA NAJVIŠE VJERUJE

N1 BiH 'bunkerirao' snimljenu emisiju o šefu HDZ-a

AUTOCENZURA NA N1 BIH: prvi put u povijesti te televizije, N1 BIH nije objavio snimljenu emisiju o jednom od najutjecajnijih političara u Bosni i Hercegovini

NIJE BILA RIJEČ O ISTRAŽIVAČKOJ EMISIJI u doslovnom smislu, jer se u njoj ne otkrivaju nove informacije i ne iznose nedokazane indicije koje bi mogle biti predmet sudskih tužbi: riječ je o sažimanju i preglednom ali informativnom prikazu poznatih, ali rjeđe spominjanih detalja Čovićeve političke karijere koju prate brojne kontroverze: autor je, na primjer, podsjetio kako su u jednom od više sudskih predmeta protiv Dragana Čovića, nakon što je nepravomoćno osuđen na pet godina zatvora, sudski dokazi misteriozno nestali u prijevozu iz zgrade Suda BiH u zgradu kantonalnog tužiteljstva, pa je oslobođen zbog nedostatka dokaza; emisija se bavila i činjenicom da je tužitelj Zdenko Kovač u jednom predmetu protiv Čovića optužnicu napisao nakon što je nastupila zastara, pa je takva optužnica, naravno, na sudu odbačena - a danas je isti taj Zdenko Kovač glavni tužitelj u Hercegovačko-neretvanskoj županiji. Neobjavljena emisija o Čoviću bavila se i aktualnom temom energetskih odnosa u BiH, takozvanom “južnom interkonekcijom”, odnosno, osnivanjem tvrtke koja bi ubuduće, nakon

AUTOR SERIJALA 'ISPOD POVRŠINE' Boris Brezo potvrdio je Nacionalu da je emisija snimljena, ali nije emitirana, no odbio je iznijeti detaljnije podatke o slučaju. Istovremeno, prestao se emitirati i njegov gledani serijal

što bude izgrađena potrebna infrastruktura, trebala voditi lukrativan posao uvoza plina s krčkog LNG terminala u BiH preko većinski hrvatskih područja te zemlje. Emisija o Draganu Čoviću, doznaje Nacional, produkcijski je bila kvalitetnija od svih dosadašnjih pa se cijela redakcija N1 BiH televizije radovala njezinu objavljivanju, tim više

što je prethodna istraživanja tog serijala o najvećim kontroverzama u BiH gledateljstvo primalo s velikim interesom i pohvalama.

EMISIJA, MEĐUTIM, NIJE BILA OBJAVLJENA krajem rujna, kako je bilo planirano, da njome započne ovogodišnja sezona N1 BiH televizije. Zašto, nitko nije znao. Prve jasnije informacije o tome, prema prošlotjednim saznanjima Nacionala, glavni urednik N1 BiH Amir Zukić iznio je na sastanku cijele redakcije N1 BiH 21. studenoga, jednome od redovitih sastanaka koje uredništvo te kuće održava s vremena na vrijeme. Na tom sastanku Zukić je javno rekao da je “board zabranio” emisiju o Čoviću, što je izazvalo revolt velikog broja zaposlenih na N1 BiH koji su zahtijevali da Zukić objasni razloge zabrane. Zukić je prenio kako “board” emisiju smatra “jednostranom” te da bi Čović zbog nje mogao tužiti N1 BiH, a ta je tvrdnja, pak, izazvala još veće nezadovoljstvo pa su novinari i zaposlenici od Zukića zahtijevali da se, kao glavni urednik, izjasni što misli o emisiji. Odgovorio je da ga je “stid što emisija nije išla”, a na pitanje vjeruje li tome što je board N1 BiH

jenu vlastitu istraživačku BiH Draganu Čoviću

rekao, odgovorio je niječno i dodao kako misli da je trebalo objaviti emisiju.

NACIONAL JE ZAMOLIO ZUKIĆA da objasni zašto emisija nije objavljena. Odgovorio je ovako: “Uredničko vijeće procijenilo je da novinarsko istraživanje za tu konkretnu emisiju nije zadovoljilo profesionalne standarde N1 BiH i uredničke kriterije koje slijedimo.” Nacional je tražio da Zukić objasni tko je, imenom i prezimenom, u “uredničkom vijeću” N1 BiH, ali nije nam odgovorio. Izvori Nacionala kažu da takvo tijelo ne postoji u redakciji N1 BiH u Sarajevu pa je moguće samo to da je riječ o Upravi United Medije, tvrtke vlasnice N1 televizije i još niza moćnih televizija u regiji, kojoj je sjedište u Švicarskoj. Članovi Uprave su, kako stoji na webu United Medije, Aleksandra Subotić, Dirk Gerkens, Srđan Ćirović, Ivan Krstić, Ivana Galić Baksa, Srećko Husnjak, Veljko Smiljanić, Ralf Manthey i Pavel Blagov. Nacional je pitanja o zabrani emisije poslao i upravi United Medije, ali odgovore nismo dobili.

U odgovoru Amira Zukića dalje stoji ovako: “Upravo zahvaljujući objavljivanju provjerenih, točnih i kredibilnih informacija, N1 BiH u BiH već godinama ima status medija kojem publika najviše vjeruje. Najgledaniji smo news televizijski kanal i drugi najposjećeniji portal u državi. U produkciji emisije o Čoviću nismo uspjeli dobiti dokaze kojima bismo ispoštovali vlastite uredničke kriterije. Odlučeno je da ne objavljujemo sadržaj koji bi mogao nanijeti štetu reputaciji N1 BiH i izložiti nas riziku sudskog procesa. O Čoviću, kao i ostalim bh. političkim liderima, objavili smo bezbroj priloga i emisija, ali samo kad smo bili sigurni da govorimo istinu. U više od devet godina djelovanja našeg medija nije se desila nijedna presuda protiv N1 BiH, što je dovoljna ilustracija da su istina i profesionalizam glavne vodilje u našem radu”, kazao je Zukić, dodajući kako je sve to “rekao i pred redakcijom, jer o svemu uvijek otvoreno razgovaramo”.

NACIONAL JE SA ZUKIĆEM htio provjeriti i neslužbena nagađanja da je emisija zaustavljena zato što uprava United Medije nije htjela riskirati lukrativni ugovor s mobilnim operaterom HT Eronet, za koji nije tajna da je pod osobnim Čovićevim utjecajem. Na pitanje o tome Zukić je odgovorio: “N1 BiH je informativni medij i mi se ne bavimo ugovorima s telekom operaterima. Sve ugovore sklapa United Media, kao medijska grupacija kojoj pripadamo.” Nacional je i HT Eronetu poslao pitanja ima li tvrtka ugovor o suradnji s televizijom N1 BiH i o kakvom je ugovoru riječ. Zanimala nas je financijska vrijednost ugovora, ima li u njemu odredbi koje na bilo koji način utječu na program televizije N1 BiH, a pitali smo i je li HT Eronet ikada i na bilo koji način, službeno ili neslužbeno, tražio da televizija N1 BiH ne objavi istraživačku emisiju o predsjedniku HDZ-a BiH Draganu Čoviću, postavljajući to kao uvjet o kojem ovisi ugovor HT Eroneta i N1 BiH. Rukovoditeljica Odjela za korporativne komunikacije HT Eroneta Misijana Brkić-Milinković odgovorila

The screenshot shows the N1 BiH website interface. At the top, there is a navigation bar with the N1 logo and menu items: NAJNOVIJE, VIJESTI, Forbes, SPORT, REGIJA, SVIJET, MAGAZIN, ZDRAVLJE, SHOWBIZ. Below the navigation bar, there is a 'VIDEO' section with a grid of video thumbnails. The thumbnails include: 'Ispod površine: Vlast opasna po život' (dated 09. maj 2023), 'Ispod površine: Milorad Dodik' (dated 04. apr 2023), and 'Ispod površine: Osmica' (dated 07. mar 2023). The 'Forbes' logo is also visible in the top navigation bar.

▶ ISTRAŽIVAČKI SERIJAL 'ISPOD POVRŠINE' IZMEĐU OSTALOG BAVIO SE I SMIJENJENIM DIREKTOROM OBAVJEŠTAJNO-SIGURNOSNE AGENCIJE BIH OSMANOM MEHMEDAGIĆEM (DOLJE)

je ovako: “HT Eronet nema nikakvu vrstu izravnog ugovora, već samo ugovor o reemitiranju programskog sadržaja na Home.tv platformi s vlasnikom prava za N1 BiH program, a takvih ugovora o reemitiranju programskog sadržaja imamo na desetke sa svim drugim vlasnicima prava. HT Eronet nikada, ni na koji način - ni dosad, a neće ni ubuduće - nije utjecao niti se miješao u

'UREDNIČKO VIJEĆE procijenilo je da novinarsko istraživanje za tu konkretnu emisiju nije zadovoljilo profesionalne standarde N1 BiH', izjavio je za Nacional glavni urednik N1 BiH Amir Zukić

uređivačku politiku ijednog medija, pa tako ni televizije N1 BiH ni bilo koje druge televizijske kuće.” Činjenica je, međutim, da Dragan Čović, kao predsjednik stranke članice parlamentarne većine u Federaciji BiH, ima izravan utjecaj na HT Eronet kao predstavnik njegova suvlasnika, Federacije BiH. O tome svjedoči i njegova vlastita izjava od 12. travnja ove godine, objavljena na news portalima u BiH, u kojoj je najavio smjene u upravi HT Eroneta. Stoga mogu biti itekako utemeljene pretpostavke da je N1 BiH odustao od objavljivanja istraživačke priče o Čoviću kako ne bi izgubio važnu mogućnost emitiranja na platformama HT Eroneta.

ODGOVARAJUĆI DALJE NA PITANJA NACIONALA, Amir Zukić kazao je kako su prethodne emisije serijala “Ispod površine”, koje je radio isti autor Boris Brezo, “bile bazirane na činjenicama iz istražnih postupaka ili postojećih sudskih procesa pa su zato i emitirane”, a “odjek je bio sasvim zadovoljavajući”. Upitan je li to prva zabrana neke emisije u povijesti televizije N1 BiH, Zukić je odgovorio: “Nama je Uredničkim smjernicama zabranjeno da objavljujemo neproverjene

informacije i sadržaje za koje nemamo dokaze, tako da zabrana nije termin koji adekvatno opisuje odluku da se u eter ne pusti emisija u kojoj nisu ispoštovani urednički kriteriji koje smo sami sebi postavili. Dešavalo se, naravno, i ranije da ne objavimo pojedine priloge i emisije kad nismo uspijevali dobiti potrebne dokaze tijekom istraživanja ili kad urednički nismo mogli stati iza činjenica nepotvrđenog sadržaja. Svaki medij koji se u svom radu vodi najvišim standardima novinarske profesije mora preuzeti odgovornost za ono što objavljuje. Sloboda i rad bez cenzure krase N1 BiH, ali i profesionalna odgovornost.” Na pitanje je li N1 BiH svjestan reputacijske štete koju izaziva vijest da ne objavljuje vlastitu, već snimljenu emisiju, Zukić je odgovorio: “Upravo zbog potencijalne reputacijske štete za N1 BiH i objavljivanja informacija bez dokaza, emisija nije puštena u program.”

MEĐUTIM, IZVORI SKOJIMA JE RAZGOVARAO NACIONAL tvrde kako nije bilo nijednog razloga da se emisija o Čoviću ne objavi: napravljena je na istim profesionalnim načelima kao i sve dosadašnje te je kao i prethodne emisije za koje je autorski tim dobio pohvale i od urednika i od uprave N1 BiH, bila “bazirana na činjenicama iz istražnih postupaka ili postojećih sudskih procesa”. Autor emisije Boris Brezo skrupulozno je doznao i objavio koji su točno dokazi nestali u sudskom procesu te o tome tražio i dobio reakciju nadležnih pravosudnih tijela. Jedan od izvora Nacionala, profesionalac koji je imao uvid u velike dijelove sporne emisije, izjavio je da u njoj “stvarno ne vidi ništa sporno osim što se možda ne bi sviđjala Draganu Čoviću”. “Ali je i to upitno jer se, na primjer, vidi da su sudski procesi protiv njega loše pripremljeni, a možda se čak može tumačiti i da su montirani”. Jedan od sugovornika za emisiju, mostarski sociolog i politički analitičar Slavo Kukić, za Nacional je izjavio kako je intervju s njim bio “apsolutno profesionalan”, a trajao je cijeli sat. Naposljetku, emisija završava zaključkom da je Čović, usprkos svemu, bez konkurencije politički vođa bosanskohercegovačkih Hrvata, te rečenicom Pere Previšića, predsjednika Čapljinske neovisne stranke, koji ironično - ali možda i ne posve ironično - kaže: “Jao nama Hrvatima ako, ne daj Bože, Čoviću nešto bude. Tko će nas onda voditi?” Nacional je glavnog urednika N1 BiH pitao što on kao profesionalac i glavni urednik, i neovisno o “uredničkom vijeću”, misli o toj emisiji i koja je točno informacija u njoj bila neprofesionalno obrađena, ali odgovor nismo dobili.

NACIONAL JE U SUBOTU, 20. PROSINCA, razgovarao s Perom Previšićem, koji je potvrdio da je zvao autora emisije Borisa Brezu želeći doznati kada će emisija biti emitirana. “Nije imao druge nego da mi kaže da neće ići”, prenio je Previšić Nacionalu. “A ja sam dva puta iz Čapljine išao na snimanje u Sarajevo. Nisam htio govoriti iz mostarskog studija, nego sam se radovao da ću u glavnom studiju, u Sarajevu, reći sve što mislim o Čoviću i njegovoj politici. Sat i pol sam, kao

predsjednik Čapljinske neovisne stranke, članice Hrvatskoga narodnog sabora, govorio o tome. Jako me razočaralo kad sam saznao da emisija neće ići. Jer, možete misliti, iz Čapljine putujem, trošim vrijeme i novac i onda vas netko obavijesti... A išao sam čak dva puta jer su me zamolili da ponovo dođem nakon što im se izbrisala cijela snimka prvog intervjua. I otišao sam, nije mi bilo teško, jer sam htio sa zadovoljstvom reći sve što mislim o Draganu Čoviću i onome što radi kao predsjednik HDZ-a BiH i Hrvatskog narodnog sabora: on je jednostavno ‘ukrao’ hrvatski narod sve ovo vrijeme u BiH.” Previšić je, inače, jedini političar koji je na zadnjem zasjedanju Hrvatskog narodnog sabora u Mostaru kritizirao Dragana Čovića. “Među petsto ljudi javno sam rekao vodstvu hrvatskog naroda da je poražavajuće to što rade sve ove godine: Hrvati u BiH pali su ispod dvjesto tisuća ljudi koji stalno žive u BiH i ako ovako nastavimo, za desetak godina postat ćemo nacionalna manjina. Za sve to odgovorno je ovakvo vodstvo hrvatskog naroda koje je u zadnjih 20 godina, otkad je na čelu Dragan Čović, napravilo takav egzodus, a to se, nažalost, nitko ne usudi reći. Ali ja nemam ‘oraha u džepu’: nemam vojne mirovine, nemam skrbi, 62 mjeseca bio sam vojnik na prvim crtama obrane i nisam tražio ništa od hrvatske države jer sam smatrao da je to moja obveza. Ljudi se boje, ali ja ne. Jedini sam progovorio na tom zasjedanju HNS-a”, kazao je Previšić za Nacional, dodajući kako u intervjuu za emisiju N1 BiH “nije politizirao, nego iznosio argumente i dokaze”. “Zvali su i druge hrvatske političare, ali nisu htjeli govoriti. Mogu vam reći da su svi ti predsjednici stranaka s hrvatskim predznakom gori nego Čović, jer šute i nemaju petlje da mu ‘u facu’ kažu što trebaju reći. Ali ja sam rekao. I zašto bi se televizija N1 BiH trebala bojati tužbi ako im ja kao predsjednik stranke nešto izjavim? Pa tužit će mene ako će ikoga tužiti, ne N1 BiH televiziju”, smatra Previšić, koji kaže kako je čuo da je “emisija o Čoviću trebala biti ‘bomba’, jedna od najboljih emisija serijala ‘Ispod površine’”.

GLAVNA UREDNICA PORTALA HERCEGOVINA. INFO Kristina Spajić-Perić, koju je Društvo novinara BiH proglasilo Novinarkom godine 2023., bila

EMISIJA O DRAGANU ČOVIĆU produkcijski je bila kvalitetnija od svih dosadašnjih pa se redakcija N1 BiH radovala objavljivanju, osobito što je prethodna istraživanja tog serijala gledateljstvo primalo s pohvalama

je još jedna sugovornica za cenzuriranu emisiju o Čoviću. Potvrdila je to i za Nacional: “Na poziv Borisa Breze bila sam jedna od govornika u tematskoj emisiji o Draganu Čoviću ‘Ispod površine’. Snimanje se odvijalo u studiju N1 BiH u Mostaru 2. kolovoza 2023., gdje sam govorila o liku i djelu Dragana Čovića, što i kako radi zadnjih 20 godina, gdje mu radi uža obitelj, kako upravlja i kadrovira, koje dodatne tvrtke i poslove imaju, o štetnom odnosu s Miloradom Dodikom i drugome o tom političaru kojeg pratim sada već punih 20 godina.” Potvrdivši da “emisija nikad nije emitirana”, Spajić-Perić rekla je kako “smatra da je to neko- rektno prije svega prema njihovom novinaru koji se trudio oko emisije te ranije uspješno završio tematske priče o aferi Respiratori, Dodiku, Osmici, ali i prema gostima”. Ona je, pak, “bila neugodno iznenađena”: “Meni medijskog prostora ne manjka, na čelu sam jednog od najčitanijih portala u BiH, svakodnevno me novinari iz BiH i Hrvatske zovu za komentar aktualnosti i ponekad ne stižem raditi svoj posao zbog gostovanja u drugim medijima. Hercegovina.info je jedan od osnivača Umbrelle, udruženja istraživačkih portala, koju čini mreža medija koji naše članke prenose, no iskustvo s emisijom oko koje me pitate ostavlja ipak gorak okus u ustima, prije svega jer imam

▶ N1 BIH DIO JE TVRTKE UNITED MEDIA U ČIJEM SU VLASNIŠTVU I N1 HRVATSKA TE N1 SLOVENIJA, A TELEVIZIJA JE NEDAVNO PROSLAVILA DEVET GODINA EMITIRANJA

višedesetljetno novinarsko iskustvo i znam kakav je osjećaj kad ti je stopirana priča. Kao urednik vratim na popravak ako priča ne zadovoljava, ali se objavi. Ovdje je nečiji rad bačen, a serijal potpuno ukinut kada je zapelo na Čoviću.” I u toj točki Spajić-Perić pogađa bit ovog neočekivanog uređivačkog propusta televizije koja je uživala ugled neprikosnovene neovisnosti, a kojoj ovaj nepotrebnosti skandal sada krnji vjerodostojnost: “Ne znam koji su razlozi da emisija nije objavljena. Nas je u redakciji to šokiralo, smatrali smo da je N1 BiH neovisna medijska kuća, no čini se da to nije slučaj kada se radi o Draganu Čoviću s obzirom na to da je stopirana emisija upravo o njemu. Znači, emisija nije vraćena novinaru na doradu, nego je zaustavljena.” A to uistinu nije bilo potrebno - jer trebamo li sada zaključiti da je Čović moćniji i od Andreja Plenkovića i Aleksandra Vučića, od kojih N1 BiH nijednog ne tetoši, baš kako se vjerodostojnom mediju i pristoj?